

Podpora přípravy učitelů a dalších pedagogických pracovníků jako nutnost pro naplňování Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Společné prohlášení fakult připravujících učitele a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky při příležitosti oslav Dne učitelů 28. března 2023

Učitelé a pedagogičtí pracovníci na všech stupních škol mají v procesu vzdělávání zcela zásadní a nenahraditelný význam. Ovlivňují, zda budoucí generace budou schopné prožívat plnohodnotný život, zda budou efektivně komunikovat, vzájemně spolupracovat a učit se nové věci. S tím souvisí jak ekonomický, tak kulturní rozvoj naší země.

V roce 2020 přijalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen „MŠMT“) Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ (www.edu.cz/strategie-msmt/s2030/, dále jen „Strategie 2030+“). Strategická linie 3 je věnována pregraduální přípravě učitelů. Již na začátku roku 2021 se MŠMT začalo realizaci strategické linie věnovat. Jednotlivé kroky jsou rozpracovávány v rámci Reformy pregraduální přípravy učitelů (viz www.edu.cz/pregradual/), které se účastní všechny fakulty připravující učitele (dále jen „FPU“). To úzce souvisí také s programovým prohlášením současné vlády, ve kterém se píše, že *„Ve spolupráci s pedagogickými fakultami a fakultami připravujícími učitele posílíme motivaci pro výběr učitelského povolání a zasadíme se o reformu profesní přípravy učitelů s důrazem na praktické zkušenosti“*.

FPU a MŠMT tak u příležitosti Dne učitelů společně prohlašují, že si vzájemně váží probíhající intenzivní spolupráce na realizaci Reformy pregraduální přípravy učitelů a chtějí tuto spolupráci dále prohlubovat. Spolupráce již přinesla řadu velmi podstatných výsledků, jako je shoda na způsobu podpory kvality pedagogických praxí prostřednictvím podpory provázejících učitelů, spuštění pokusného ověřování tohoto systému; spolupráce na vstupním a průběžném vzdělávání pro provázející učitele; dále vytvoření Kompetenčního rámce absolventa učitelství jako společné vize kvality a jeho otevření pro připomínkování a další.

Realizace Strategie 2030+ staví před FPU významné úkoly. Ty spočívají v nutnosti uskutečňovat studijní programy tak, aby byly ve shodě se Strategií 2030+. Dílčí úkoly směřující k tomuto hlavnímu cíli je možné shrnout následovně:

1. V souladu s vytvářenou koncepcí pregraduální přípravy učitelů FPU usilují o to, uskutečňovat studijní programy v souladu se Strategií 2030+. Konkrétně zvětšují individuální podíl práce se studentem, inovují studijní plány (například větší podíl speciální pedagogiky, práce s nadanými a talenty, osobní rozvoj, práce se třídou, spolupráce s rodiči atd.) a rozvíjejí oborové didaktiky i pedagogický a psychologický výzkum.
2. FPU intenzivně rozvíjí spolupráci se vzdělávací praxí, konkrétně školami všech stupňů v regionech, kde fakulty působí. Na školách v regionech probíhají pedagogické praxe studentů, jejichž kvalita je systémově zvyšována. K tomu je nutné zvýšit zainteresovanost edukační praxe, škol, krajů, obcí na spolupráci při vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení pro kompetence ve společnosti 21. století.
3. FPU spolupracují na vytvoření a naplňování výše zmíněného Kompetenčního rámce absolventa učitelství. Profil popisuje profesní předpoklady a kompetence absolventa učitelství, který bude schopen zvládat zátěž profese, aplikovat moderní metody a formy výuky zaměřené na žáka pro společnost ve 21. století, efektivně spolupracovat s kolegy i rodiči aj. FPU budou implementovat Kompetenční rámec do přípravy učitelů.
4. FPU budou reflektovat připravovanou revizi rámcových vzdělávacích programů (RVP). Příprava učitelů by měla reagovat na změny, které budou z revidovaného RVP vyplývat, připravit případné organizační a strukturální změny.

5. FPU jsou zásadními institucemi, které připravují pro společnost v 21. století kvalifikované učitele, a to zejména v regionech, kde je nedostatek učitelů na trhu práce. V těchto regionech je nutné zvýšit aktivity v přípravě učitelů.
6. FPU usilují o posílení pregraduální přípravy učitelů s akcentem na využívání nových technologií, včetně nastupující technologie v podobě strojového učení, jako didaktických nástrojů.
7. FPU se musí výrazně podílet na vytváření univerzitních center zaměřených na další vzdělávání pedagogických pracovníků.
8. Ve vazbě na zvyšování přítomnosti žáků s jiným mateřským jazykem v našich školách pedagogické fakulty inovují a budou dále přizpůsobovat své studijní plány a zároveň pracovat na kurzech pro učitele zaměřené na zvládnutí této problematiky.

Z výše uvedených bodů vyplývá zásadní význam pregraduální přípravy učitelů vycházející ze Strategie 2030+, aktualizovaných Rámcových vzdělávacích programů a současných naléhavých problémů, kterým je české školství vystaveno. Zřejmá je zvýšená náročnost přípravy budoucích učitelů, a to jak organizační, odborná i finanční. Z tohoto pohledu musí být v rámci systému vysokého školství v ČR pregraduální přípravě učitelů věnována odpovídající strategická pozornost a podpora.

V Praze dne 28. 3. 2023

prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

doc. Mgr. Daniel Jandačka, Ph.D.
předseda Asociace děkanů pedagogických fakult

prof. Mgr. Tomáš Kašparovský, Ph.D.
předseda Asociace děkanů přírodovědných fakult

doc. Mgr. Robert Antonín, Ph.D.
předseda Asociace děkanů filozofických fakult

doc. PhDr. Miroslav Petr, Ph.D.
předseda Asociace děkanů tělovýchovných fakult